

Valverde, Jimferrer, Vauradi, Raventós, J. Botam, Victor Seix, 1967
Zerrade
llç

En aquest rosari d'actes de bon record a Víctor Seix la meua veu hi preu part diria que en representació dels qui vam conèixer l'amic ara evocat i honorat, en uns anys molt i molt joves, època estudiantil. Per mi, doncs, ha de parlar la veu adolescents d'uns anys compartits. I compartits, en el meu cas amb intensitat, frontalitat i la generosa naturalitat dels joves que érem. La mateixa naturalitat ofereix la seva veu quan retorna, de vegades, a fer-me companyia, per una magnificació del record, en la meua solitud del camp, lluny de les ciutats.

El 1946, en ple servei militar, a Sabt Llorenç de Morunys, després d'unes maniobres per Coll de Port, en ple mes de neu, al març, vaig rebre una carta del Víctor: m'hi deia que s'havia promès. I m'ho deia amb el senzill entusiasme que ell posava en tot. Rellegint les cartes que d'ell conservo em sembla sentir-lo, com es diu avui, "en viu". Han passat anys llargs. Els carrers de Barcelona ens van veure passejar plegats bon munt de camins, entre 1941 i 1945, quan fèiem Filosofia i Lletres al casalot de la Plaça Universitat: però a la Facultat ens

vam tornar a trobar, de fet . Ja ens coneixíem d'un any abans, havíem estat companys d'Institut, vam fer plegats el setè curs de batxillerat, coincidint a totes les assignatures ,llevat de la d'idioma.Jo feia anglès i ell alemany. Pobra senyora Tech ! Era la profe,. En Víctor Seix era un xicotet entremaliat, amb una picardia de Tom Sawyer, de Puck shakespearia. Els companys del setè curs al l'Institut Menéndez y Pelayo, el Blanquerna, sabíem que els dos Víctors (l'altre era Víctor d'Ivanow) eren la terror dels professors a l'hora d'embolicar la troca. Això no el privava d'estudiar, però entenia que es podia estudiar tot fent barrila, per una incontenible vitalitat i potser un alt sentit de la ironia en aquells anys tan necessària.

Amb el pas dels anys se li va fer una cara rodona, un coll robust i, amb el cabell generalment curt, prenia l'aparença d'un Frank Sinatra dels anys seixanta. Però quan ens vam conèixer tenia una cara triangular, estava molt prim -com tots nosaltres - ; l'únic tret que no canvià mai en ell fou el dibuix dels llavis, una mica avançats i amb la comisura molt dibuixada ; i els ulls clars, fàcilment il.luminats, que quasi desapareixien entre arruguetes quan reia.

La proporció de qualificacions en ell donava un predomini de notables i aprovats alts, al batxillerat.

A moltes persones els demaneu com van conèixer un seu amic íntim, i no us sabran respondre. El cabalós riu ha oblidat la font origen. Tanmateix, coincidíem amb trenta i tants deixebles més, però en aquell darrer curs de batxillerat una afinitat féu que jo comencés d'anar a casa seva, i ell a la meua. Un escriptor majoritari parlaria de fluid inevitable, un selectivista parlaria d'afinitats electives,, Ara bé, el fet romania: érem ja amics fermes en acabar el setè curs. D'altres amistats fetes aleshores -cal dir que jo no tenia arrels barcelonines, era el primer any de residència a Barcelona -d'altres amistats establertes aleshores quedaren més esborradisses en la freqüència de tracte, degut a la diversitat de carreres empreses : metges com Ramon Martínez Callén i Josep Vila Badó , o arquitectes com Jordi Bonet i Armengol... però amb el Víctor fèiem colleta diària, com amb en Jordi Carbonell, igualment condeixeble de Batxillerat i que apuntava les indeclinables actituds que després assumiria amb tant de risc i exemplaritat.

El Víctor d'aquells anys, tan enriolat, tan trapacer i joguinejador, en

ser fora de l'aula universitària -haviem començat la carrera el 1941, no es manifestava massa garlaire. En sortir cada dia de la Universitat era capaç de caminar fins a casa seva al meu costat sense obrir boca, i no pas perquè jo l'obsequiés mentrestant amb un monòleg : simplement, devia preferir mirar - llavors a Barcelona es podia badar - o entre els dos fèiem, de tant en tant un comentari breu.

Quan jo anava alguna tarda a casa seva, hi trobava de vegades en Francesc Costa, figura plàstica, violinista. La mare del Víctor feia una mica de mare del músic. En aquell pis l'ambient era apaivagador, al costat de l'església de Jesús, justament en la primera raconada on després de començar el carrer gran de Gràcia. La seva mare de vegades em feia prometre que hi tornaria. Tant ell com la seva família tenien i no han perdut, un aire molt planer, i això al xicot comarcà que jo era, tot just desnuat, li feia molta impressió : precisament perquè la meua idea de les famílies benestants barcelonines anava lligada a una imatge tòpica, d'il·lustració de Smith o d'Opisso : el Liceu, les reunions a la part alta de la ciutat, el tennis : i en certa manera jo

havia haver cregut, prèviament, que aquell estament era segregador: en canvi, em veia tractat no com el xiquet modest, d'una empobrida classe mitjana que era, sinó com una persona grata.

A la Universitat el Víctor era un dels animadors constants dels grups d'estudiants, un company acceptat per tots i que s'apuntava a tota iniciativa que rompés rutines i conformismes : a part d'alguna audàcia com posar una moneda ~~adamecamama~~ dins el fusible de la màquina projectora tres minuts abans de l'entrada a classe de Xavier de Salas, o de girar cara a la paret el retrat, llavors sacratíssim, de Franco, a part d'aquestes xicotades, era un adicte indefallent de les excursions : ens vam posar d'acord, aquells anys, 41, 42 i 43, especialment, a sortir sovint, una bona colla de condeixebles, noies i nois, a diversos indrets de les comarques acostades a Barcelona : un dia seria Gualba i Sant Celoni, un altre Aramprunyà, l'altre Borriac ; així el Maresme i el Vallès la Selva i el Baix Llobregat, o el Penedès... sortides fetes en trens de fusta, amb una bossa de manjar, alguna harmònica, molta barrila i, segons que jo recordo, mai una nota discordant. Un dia vam improvisar,

a iniciativa seva i meva, una sessió d'òpera inventada sobre el terreny: devia ser a Castelldefels o a Sant Llorenç de Munt. Hi prengueren part condeixebles com Pere de Palol, Octavi Carulla, Magí González Olivella Joan Guillamet, Jaume Guàrdia... Esgarips i galls no en vulgheu més ; però, a manera de les òperes finiseculars, hi havia llargues agonies cantades, mentre el públic femení esclafia en riallades molt més sanes ~~quama~~ cosa que no haurien pogut fer al Liceu. Recordo amb afecte totes aquelles noies tan bones companyes ~~amb bones companyes~~.

Víctor Seix, que sempre fou molt ple de vida, tenia bon reclam entre les noies : desprenia una comunicabilitat inesquivable. En converses de tu a tu, però, m'havia demostrat actituds de gran responsabilitat sobre el tema de les relacions, a tots els nivells, entre nois i noies. Parlo ara dels nostres disset-divuit anys. Estava sempre amatent a no ferir, per un tret de petulància viril, l'equilibri de les relacions.

Diré ara una cosa que possiblement el públic que hagi conegut l'home de gran empresa no sap : el Víctor estudià una carrera que no li agradava, que no l'omplia. Ell hauria volgut ser metge, i m'ho havia con-

fessat :sempre es va doldre de no haver pogut estudiar Medecina.I no va poder per raons d'Estat, ell era destinat per la família a l'empresa familiar. Seix Barral s'encarava a transformacions d'acord amb el món que havia de sortir de la postguerra: així, doncs, una cultura humanística i artística li permetria, conjuntament amb l'aprenentatge pràctic al despatx i als tallers, i els viatges pel món, de poder prendre decisions a nivell editorial, i àdhuc específicament literari. Personalment opino que hauria fet un bon metge: però, disciplinat i gens melodramàtic, devia pensar que al capdavant l'humanisme es pot arrodonir en qualsevol activitat, que és una qüestió de prisma i to personals. Penso algun cop si, al començament no se sentí un xic frustrat: aquells llargs silencis, la insistència de la seva mare que jo fes companyia al Víctor, als començaments de la carrera, tal vegada eren senyals d'un adolorit estat d'anim contrariat ?

Vam anar plegats, també, als campaments de les Milícies Universitàries, dos estius seguits, al Montseny: ens vàiem sempre i tots dos vam passar inadvertits militarment parlant. Tot just acabada la carrera -els dos darrers anys férem especialitats diferents, ell Moderna,

jo a Filologia Clàssica, -ens vam incorporar en diferents unitats militars, ell a ciutat, carregat de guàrdies i serveis, dels quals se'm queixava en les cartes; jo trescant per la muntanya -que havia triat sense quasi uniforme i molt més lliure. Un cop més la disciplina del treball - ell havia d'anar al despatx -el feia quedar-se a Barcelona. "M'alegra que estiguis tan bé per aqueixes muntanyes", em diu en carta del febrer de 1946, amb un punt d'admiració.

Llicenciats del servei tornàrem a la vida civil tots dos a Barcelona; i ens vam tornar a veure quasi diàriament :endemés, una o dues nits la setmana ens reuníem una penya -el nom encara tenia vigència - al desaparegut Terminus xanfrà Aragó-Passeig de Gràcia. Hi acudien Magí González Olivella, Antoni Vilanova, -tot professoral - en Seix, en Santi Salvat, a punt d'emparentar amb ell, i jo que feia d'aglutinant, segons ho qualifica el Víctor en carta de l'octubre de 1949 , una carta enyoradissa, perquè la vida ja ens havia tornat a separar tots.

Però ell veia molta gent, i per les cartes jo sabia que es relacionava amb gent del batxillerat com Jordi Carbonell, o de la Universitat, com Frederic Roda, amb el qual havíem tingut i tindríem aventures tea-

traus i fins i tot radiofòniques, o Josep Pereña, altre lleidatà cosí de Marius Torres.

Ell, el Víctor havia entrat en aquesta casa a dedicació comple exclusiva : de vegades jo l'anava a recollir, a migdia. Així, al despatx, vaig conèixer al seu través una de les persones que més em van orientar en el camí de l'autoria : Joan Petit. Joan Petit em va aconsellar, frenar, i llegí els meus primers originals llargs. Sospito que aquell gran professor mancat per la represàlia política m'observava, m'anàlitzava per veure què podia aprofitar-se de mi : aviat en Seix em va donar les primeres traduccions a fer, els primers originals de divulgació a escriure. La protecció directa de Víctor Seix, la tecnicitat de bon conseller de Joan Petit són ~~una~~ un record excel·lent de l'ambient d'aquí.

La nostra relació, però, per trasllat de la meva residència, fou, a partir de 1949, epistolar ; però jo vaig continuar fent llibres i traduint-ne per a Seix i Barral fins a 1956, any precisament d'una nova projecció exterior del Víctor : ha entrat en el moviment de Pax Chris

tí, del qual fou un puntal i que, segurament evocarà després Joan Botam. En carta del novembre de 1956 em diu : "Ja t'explicaré oralment el meu viatge a peu d'Avila a Valladolid : solament t'avanzo que va ésser una experiència extraordinària, i que ja penso en la del pròxim any". A continuació m'anuncia que Frederic Roda també és al moviment. Foren uns anys, de 1956 a 1966 aproximadament que molts dels nostres homes joves i amb responsabilitats van fer una reconversió cap a autenticitats de signe espiritual, religiós : Josep Pereña amb el moviment dels Focolarini, Roda i Seix dins Pax Christi i, encara més, recordo que tots plegats ens trobàrem poc més endavant , després d'unes reunions a can Roda, en les primeres convergències del moviment C.C. Jordi Pujol , Josep Espar, Jaume Fortras, Víctor Seix, Ramon Fuster i Ribés, Josep Pereña; al temps que jo posava més distàncies físiques entre nosaltres, car tornava a canviar de ~~nom~~ residència .

Les coincidències físiques amb el Víctor van espaiar-se : un sopar a casa seva, una visita d'ell i la Montserrat i alguns fills a la nostra, una visita seva en un post-operatori meu...i cartes, i notícies

trameses per amics comuns : El Víctor es va anar internacionalitzant, les seves postals venien de Mèxic, del Perú, de Nova York, Roma o de qualsevol ciutat alemanya, encara amable. Quan molt de tant en tant podíem veure'ns tornàvem a ser il·lusionats, els vaillets improvisadors i abocats enfora dels anys més joves. Ell em parlava de l'ample món, jo dels meus minicosmos. Ell exercia damunt el curs de les activitats dels seus amics una tenció fraterna, ~~incomparablement~~ preocupat que no se subvaloressin ... i amatent a restituir l'equitat en qualsevol cas. Plantejava amb una recta comprensió els problemes, classificava dades i no jutjava ni condemnava : deixava la porta oberta a la negociació, a la revisió, al poliment. Avui, aquestes condicions n'haurien fet, per a empreses col·lectives, un home a tenir molt en compte. El sentit de la mesura, justa però tendent sempre a la generositat, el voldríem veure sempre en els homes que prenen damunt seu responsabilitats dirigents : si, jo apostaria més confiat pel nostre futur si els nostres dirigents s'assemblessin al Víctor Seix.

PREGUEU PER
VÍCTOR SEIX I PEREARNAU

mort d'accident
a Frankfurt
el 21 d'octubre de 1967
als 44 anys d'edat

IN MEMORIAM

Tots els valors humans semblaven exercir damunt d'ell un atractiu irresistible. Les lletres, les arts, la ciència i la cultura. Sabia posar molt bé en joc les seves possibilitats, d'intel·ligència i de cor, pel recte ordenament moral i religiós de la societat.

Mai no escatimava l'esforç. Se'l trobava a punt, amb visió clarvident, amb prestació generosa. Havia après a escoltar, a interessar-se per l'altre, a allargar la mà amb esperit autèntic de servei. Si calia sacrificava la pròpia seguretat i condescendia en ares de l'amistat.

Era molt el que feia i, tanmateix, semblava no inquietar-se per res. No el subjugava l'afalac d'una paraula. Ni el capficava l'anècdota fugissera. Traslluïa amb simplicitat l'esperit de l'home emprenedor. No l'intimidaven els entrebancs; més aviat l'enardien, li donaven impuls. Amb visió serena, plena de joia, semblava abastar anticipadament el fruit de l'arbre que tot just neixia.

Ara, misteriosament segada la vida en la plenitud dels anys, ell ens passa la seva herència. Un testimoniatge d'obertura i de treball. Un apostolat de fonda dimensió interior, sempre marcat amb el silenci fecund de les hores.

Mentre fem camí, compartim amb ell els goigs i les esperances. El camí d'horitzons amples, que mai no s'acaba. El camí que no fem sols. El construeixen també amb nosaltres tots els qui, com En Víctor, "ens precedeixen amb el senyal de la fe i dormen en el somni de la pau".

P. Salvador de les Borges

Josep e Isabel, Si hee a vosaltres a
estat un xoc dolorosissim ho se' el que a
estat hee a mi! ho n'han juec pel el caser!
Despres que torni d'un moment a l'altre.
Preguen hee mi, hee que hee juec conseruar
bin el sen record hee els meus i hee
jae. ho com ell copia.

Insultat